

MARKO KREMŽAR

Kaj se dogaja pod Triglavom?

Zadnje mesece, še bolj izrazito kot doslej, se dogajajo v Sloveniji stvari, na katere zaveden, demokratičen Slovenec ne more gledati s ponosom, pa tudi ne z brezbržnostjo.

Ne dolgo tega smo lahko brali, da je državni poslanec Jelinčič meseca novembra v Medvodah na javnem sestanku bivših partizanov glasno obžaloval, da med vojno ali po njej niso pobili dovolj „te golazni“. Ta golazen smo mi, preživeli slovenski domobranci in drugi rojaki, ki komunističnega totalitarizma niso sprejemali s sklonjeno glavo. V pravni državi bi sodna oblast klicala Jelinčiča na odgovor. V demokratični državi bi se za take besede moral poslanec zagovarjati pred parlamentom. V evropski državi bi stvar že naslednji dan javno raziskal branilec človekovih pravic. V moralni državi bi se nad takimi izjavami zgrozila vsaj Cerkev. V Sloveniji pa nič.

Če kdo zahteva pravico, če sprašuje po ljudeh, ki so odgovorni za zlo storjeno zadnjih petdeset let na Slovenskem, mu hitro očitajo nestrpnost, revanšizem in celo kak dobromisleč vernik ga bo posvaril, naj govori bolj tiho in mileje, da ne bo v nevarnosti tako potrebna sprava. Kadar pa državni poslanec hujska in mu bivši likvidatorji gromovito ploskajo, ko javno odobrava morijo, katere bi se morali kesati, se je sramovati in jo obžalovati, večina demokratov gleda proč. „Malo potrpite, saj vemo kakšni so“, menijo nekateri. Pa se motijo. Apologija zločina je v pravni državi kaznivo dejanje!

Pri tem dogodku, ki je sam na sebi dovolj žalosten, se mi zdi huje od besed, katere je izgovoril človek, ki ni bil nikdar zgled poštenosti, in celo huje od gromovitega ploskanja nekdanjih komunističnih borcev, molk, ki je sledil. Če ne bi bilo bistrega in pogumnega časnikarja in pozorne revije, bi stvar izzvenela kot nov, nesporen znak, da ostaja v Sloveniji praktična oblast v starih, nedemokratičnih rokah.

Pretekli mesec november nas je obogatil še z drugim dogodkom. Pomladni stranki SKD in SDS sta po svojih predsednikih predstavili parlamentu znano „Resolucijo o protipravnem delovanju komunističnega totalitarnega režima“ in osnutek tako imenovanega lustracijskega zakona. To je bil pomemben korak v razvoju slovenske demokracije. Postalo je jasno celo bivšim komunistom, da bo treba nekaj storiti, da se rešijo popkovine, ki jih še vedno usodno veže ne stari, totalitarni režim. Za to so morali najprej preprečiti sprejetje omenjene „Resolucije“ potem pa jo čimprej nadomestiti z drugo. To so, kot navadno, spretno izvedli.

Ob parlamentarni zavrnitvi Resolucije pa se je zgodilo nekaj, kar ostaja nekako v megli. Znano je, da sta ob tem glasovanju v parlamentu manjkala dva poslanca SKD, med njima predsednik stranke, predlagatelj dokumenta Lojze Peterle. Znano je tudi, da bi bili potrebni za izenačenje pri glasovanju (izid je bil 44:41) trije glasovi in da tudi prisotnost omenjenih dveh poslancev izida ne bi spremenila. Manj znano pa je, da verjetno tisti večer ne bi prišlo do glasovanja, če bi vodja poslanske skupine SKD izpolnil svojo dolžnost. Vsaka pos-

lanska skupina ima namreč pravico, da zaprosi za polurni odmor. To so takoj storili poslanci SDS in ob podobni Moze-tičevi zahtevi bi glasovanje utegnilo preiti na drug dan, ko bi bilo morda le mogoče dobiti kak disidentski glas iz vrst vladnih strank.

Pri tem ne smemo pozabiti, da je bila o predloženi „Resoluciji“ predvidena dolga parlamentarna debata z vrsto prijavljenih govornikov. Dejstvo, da je državna televizija nenadoma prenehala z oddajo iz parlamenta, kar je ohladilo navdušenje parlamentarcev za nastopanje in skrčilo njihove govore, je bil jasen znak, da skušajo iz vrha države doseči hitro glasovanje, ob nepopolni zasedbi parlamenta, ker se zavedajo pomembnosti Resolucije. Ali se vodja poslanske skupine krščanskih demokratov te pomembnosti ni zavedal, ali je bil s potekom morda zadovoljen, ker se, kot znano, glede vsebine „Resolucije“ s predsednikom Peterletom ni strinjal?

Da se je zaradi prekinitve televizijskega prenosa bistveno skrajšala parlamentarna debata, je presenetilo tudi prvaka SKD, ki je odšel med tem za en dan v Rim, pa prepustil vodstvo svoje skupine človeku, ki nalogi ni dorasel. Sicer pa, naj bi poslanci pomladnih strank ukrepali tako ali drugače, ne bi dosegli potrebne večine brez glasov poslancev SLS. A to je drugo poglavje slovenske zmede.

Da bodo zdaj poskušale vladne stranke priti na dan s svojo verzijo „Resolucije“ je bilo menda takoj jasno. Kučanovo pismo parlamentu ob lustracijski debati je nekaj spomenik sprenevedanja in vzorec strankam kontinuitete, kako naj se tega problema lotijo. Stari komunisti v ZL in njih sinovi v LDS pa so januarja res „presenetili“ slovensko javnost, vsak s svojim dokumentom o narodni spravi, ki naj bi za vedno pokopala potrebo po lustraciji. Tako je prišlo ponovno v ospredje razpravljanje o spravi, in sicer taki, ki ne potrebuje ne priznanja, ne kesanja, ne pokore, ne resnice, ne pravice temveč le potrebno mero cinizma in sprenevedanja.

Predsednik ZL, Pahor, je predstavil na tiskovni konferenci deklaracijo o spravi, ki naj bi jo po usklajevanju z drugimi strankami predložili parlamentu. Gre za sicer pristanski, a umerjen osnutek, ki poudarja pravico vsakega do „njegove resnice“, a se v podrobnosti kot so, na primer, pričetek, potek in posledice komunistične revolucije in odgovornosti zanjo, ne spušča. To je opravljeno v priloženem dokumentu z naslovom „Politična ocena dogajanj v slovenski polpretekli zgodovini“. Ta ocena je taka, kakršno od bivših partijcev lahko pričakujemo. V njej beremo, na primer, da je bila „predvojna jugoslovanska družba... po načinu svojega delovanja totalitarna: v Sloveniji je ves politični, gospodarski in duhovni prostor zasedala Slovenska ljudska stranka, ki je imela svojo politično, gospodarsko in ideološko zaledje v kleru rimskokatoliške cerkve.“ S takim podtikanjem skuša dokument nekako opravičiti delovanje KP, ki naj bi po revolucionarni poti pač zamenjala en totalitarni režim z drugim. Na drugem mestu nas ZL spomni, „da je kljub vsem negativnim stranim komuniz-

Nad. na 3. str.

Petdeset let zvestobe

Svečana spominska seja ob zlatem jubileju Zedinjene Slovenije

SPOMINSKA SEJA

Bil je poleten nedeljski popoldan. Ne huda vročina ne obupna vlaga, katerih rojaki niso bili vajeni, nista bili zapreka. Slovenski begunci, komaj naseljeni v Buenos Airesu, so se množično udeležili ustanovnega občnega zbora Društva Slovencev. Njihov tedanji slovar je namreč na prva mesta postavljaj besede požrtvovalnost, delavnost, dana beseda, skrb za skupnost. Ni pa bilo tam besed lagodnost, počitnice, week-end, letovišče, in mnogih drugih, ki tvorijo sodobni vsakdanji besednjak. Zato ni čudno, da je po tistem prvem koraku zraslo v Argentini močno organizacijsko drevo, ki že skozi petdeset let pomaga ohranjati slovensko zavest že tretjemu in četrtemu rodu.

ZAHVALNA DARITEV

Da se spomnimo tega temeljnega dogodka naše skupnosti, da obnovimo zavezo iz tistih dni, je Zedinjena Slovenija organizirala svečano spominsko sejo na sam dan obletnice ustanovitve, ki je letos prav tako kot pred petdesetimi leti padel na nedeljo. Spominsko praznovanje se je pričelo s sveto mašo, katere so se udeležili člani Upravnega sveta in tudi lepo število rojakov. Mašo je po namenu Društva daroval delegat slovenskih dušnih pastirjev v Argentini, prelat Jože Škerbec, za pokojne predsednike Miloša Stareta, inž. Albina Mozetiča, poslovodnega podpredsednika dr. Julija Savellija, Lojzeta Horvata in Boža Starihe, častnega predsednika msgr. Janeza Hladnika, ter za vse pokojne odbornike in člane društva. Prav zato je prelat Škerbec v pridigi tudi poudaril pomen jubileja in zahvalo Bogu za toliko let plodovitega delovanja.

Sama daritev svete maše je imela tudi poseben društveni prizvok. Prvo berilo je bral sedanji predsednik Marjan Loboda, drugega pa uradnica Društva, odbornica in učiteljica gđc. Mija Markež. Ob darovanju so darila prinesli bivši predsedniki Božidar Fink, Lojze Rezelj in arh. Jure Vombergar. Vdova bivšega predsednika Boža Starihe, gospa Marjeta Stariha, pa je prinesla slovenski šopek, „kot simbol zvestobe: zvestobe idealom za katere je darovalo svoja življenja na tisoče slovenskih mož in fantov, žena in deklet ter otrok; zvestobe izročilom, ki so bila sveta našim prednikom, ki so sveta nam in naj bodo sveta tudi bodočim rodovom; to je: zvestobe Bogu in slovenskemu narodu“. Ob koncu pa so „za petdeset let življenja, za petdeset let dela v svobodi, za petdeset let upanja in zorenja, za petdeset let vztrajnosti in zvestobe“ vsi navzoči zapeli še zahvalno pesem.

Po zajtrku v obednici se je pričela spominska seja, katere se je poleg odbornikov udeležilo tudi lepo število rojakov. Bili so tam zlasti zastopniki naših Domov in številnih kulturnih in tudi političnih ustanov, ki tvorijo organizirano slovensko skupnost v Argentini.

Sejo je z molitvijo otvoril predsednik Marjan Loboda, ki je najprej pozdravil navzoče bivše predsednike društva Božidarja Finka, arh. Jureta Vombergarja, Lojzeta Rezelja in prof. Tineta Vivoda ter potem še gospo Marjeto Stariha, vdovo bivšega predsednika Boža Starihe. Pozdravil je tudi častnega konzula Republike Slovenije g. Hermana Zupana, odbornike Zedinjene Slovenije, zastopnike Domov in organizacij in zbrane rojake.

V priložnostnem govoru je predsednik Loboda nato nakazal začetke društva in pomembnost njegovega obstoja. „Ob pogledu na zgodovino naše skupnosti v teh 50 letih je več kot očitno, da bi brez Društva Slovencev, danes Zedinjene Slovenije, te skupnosti enostavno ne bilo“, je poudarjal. S hvaležnostjo je omenjal pokojne predsednike in vse, ki so se teh petdeset let trudili za skupnost. Izrazil je zahvalo tudi Argentini, ki nas je tako gostoljubno sprejela. In pogled naprej? „Prepričan sem, da je Zedinjena Slovenija danes prav tako ali še bolj potrebna kot pred 50 leti. Za trenutek se zamislimo, kaj bi bila naša skupnost brez te krovne organizacije. Kdo bi skrbel za naše šolstvo, kdo bi povezoval naše domove in organizacije, skliceval in pripravljaj seje in razgovore o naših skupnih zadevah? Kdo bi predstavljal našo skupnost pred argentinskim svetom in tudi pred matično domovino? Kdo bi skrbel za naše glasilo Svobodna Slovenija, ki tudi prav ta mesec obhaja 50 letnico svojega izhajanja v Argentini, vedno tesno naslonjena na Društvo, zadnja leta pa tudi v njegovi lasti? Še in še bi lahko stavliali vprašanja in nanje ne bi dobili drugega odgovora kot, da je obstoj Zedinjene Slovenije za našo skupnost življenjska nuja.“ Omenjal je še poslanstvo naše skupnosti in vabil k delu, ki naj nas popelje „novim jubilejem naproti. Pri tem nam Bog pomaga!“

Nato je poročal o čestitkah in pozdravih. Najprej je bilo prebrano pismo veleposlanika RS v Argentini, dr. Janeza Žgajnarja, katerega objavljamo posebej. Nato je sporočil še telefonske čestitke državnega poslanca in argentinskega rojaka Marjana Schiffreerja, ter čestitke dr. Janeza Zorca, ki se je oglašil v svojem imenu, pa v zastopstvu pariških Sloven-

Nad. na 2. str.

STRAN 5:

Ljubljanska spom. plošča

Čestitke in želje

Zedinjena Slovenija je prejela sledeče pozdravno pismo od slovenskega veleposlaništva v Argentini:

Spoštovani gospod predsednik Marjan Loboda!

Ob 50. obletnici ustanovitve Društva Zedinjena Slovenija iskreno čestitam Vam kot sedanjemu predsedniku in vsem članom Upravnega sveta ter se spoštljivo spominjam ustanoviteljev in vseh kasnejših voditeljev ter sodelavcev vaše častitljive organizacije.

Vam in vsem Vašim sodelavcem želim, da bi še naprej tako uspešno nadaljevali z delom in uresničevali cilje Zedinjene Slovenije ter tako prispevali svoj pomembni delež k ohranjanju slovenstva v Argentini in k povezovanju dragih rojakov z matično domovino Slovenijo.

S spoštovanjem,

prof. dr. Janez Žgajnar,
veleposlanik

Iz življenja v Argentini

Tone Mizerit

Snov postaja dolgočasna. Kakor so nekdaj nenehni spori med predsednikom in tedanjim gospodarskim ministrom Cavallo bili vsakdanji kruh argentinskih poročevalcev, enako se sedaj dogaja s predsednikom in buenosaireskim guvernerjem Duhaldejem. Problem ima dvojno lice. Na enem vidimo le vsakdanjo zanimivost za časnikarje, ki širokoustno razglabljujejo, če se bo guverner udeležil tega ali onega sestanka s predsednikom. Drugo lice pa kaže skrb, v kolikšni meri lahko ta spor, ki mu ni videti konca, otežkoča celotno delovanje v zadnjem obdobju Menemovega vladanja.

ZGODOVINA UČI

Neprijateljstvo med predsednikom in guvernerjem ima dva vzroka. Prvi je povezan s predsednikovimi sanjami o ponovni kandidaturi; o tem je pisec že naveličan pisati in gotovo bralec naveličan brati. Zato si bomo danes na hitro ogledali drugega.

Duhalde smatra (prav nasprotno kot Menem), da sta predsednik in njegova politika kriva oktobrskega volilnega poraza. Ob tem sklepa, da če hoče doseči uspeh svojih predsedniških načrtov, se mora jasno ločiti od predsednika in njegovega delovanja. Zato, če predsednik reče "belo", on reče vsaj "sivo", če ne "črno". To seveda ustvarja nenehna trenja, ki povzročajo številne težave ne le v njunem medsebojnem odnosu, temveč celo v samem delovanju vlade.

Duhalde namreč ne ostaja pri besedah. V svoji težnji si skuša pridobiti delavstvo, podjetništvo, upokojence... Zato imajo njegovi poslanci, ki tvorijo tretjino peronističnega poslanskega kluba, stroga navodila, da morajo na en ali drug način blokirati vse vladne osnutke v tej smeri. Zato nastajajo rastoče težave z delavsko fleksibilizacijo. Zato tudi predsednik znova vedno bolj pogosto sega po dekretih, s čimer si vidno manjša prestiž med narodom, a brez katerih ne bi mogel izpeljati svojega gospodarskega načrta.

Zgodovina pa nas seveda uči, da ta položaj ni najbolj priporočljiv. Najbližji primer za to so zadnja leta Alfonsinovega predsedništva, ko je tedanji radikalni predsedniški kandidat, guverner Angeloz na vse načine skušal pokazati volilcem, da ne soglašajo z vladno gospodarsko politiko. V svojem zagonu je šel Angeloz tako daleč, da je strmolavil gospodarskega ministra in povzročil splošno nezaupanje v stabilnost vladne politike. Da je Alfonsin moral predčasno zapustiti predsedniško mesto se mora v veliki meri zahvaliti prav temu Angelozovemu nastopu.

Sedaj se na nek način zgodovina ponavlja. Do volitev sicer manjka precej časa. A mnoge skrbi, kakšen bo Duhaldejev nastop, če končno postane peronistični predsedniški kandidat in svojo ofenzivo proti menemizmu nadaljuje v volilni kampanji. Radikalom je šlo slabo. Gre lahko peronizmu bolje?

RAZLIČNI SPOMINI

Ta teden se je začelo zaključiti tudi afeta okoli mornariškega častnika Astiza. Zaradi izjav v zloglasem intervjuju je bil na predsednikov ukaz degradiran in s tem dokončno izključen iz vrst oboroženih sil. Kapetan Aurelio Martínez, ki je omenjeni intervju pospešil, pa je bil kaznovan s šestmesečnim zaporom.

S tem je Menem dosegel dvojni učinek. Po eni strani je pokazal, da čvrsto obvlada oborožene sile, in da je res njih vrhovni poveljnik. Po drugi strani pa je opoziciji vzel iz rok orožje, ki so ga nenehno naperjali proti njemu češ, da je brezbrzižen do kršenja človeških pravic med zadnjim

vojaškim režimom. Obenem je vladi kaj prav prišla polemika, ki je nastala v vrstah Povezave.

Pisali smo že, da sta frentistični poslanec Juan Pablo Cafiero in socialist Alfredo Bravo predstavila osnutek, da bi kongres odpravil zakone, ki so oprostili krivde vojaške podoficirje in nižje oficirje zaradi kršenja človekovih pravic med protigverilsko vojno. Ta osnutek je ločil duhove v sami Povezavi. Zakone je pod Alfonsinom predložila in izpeljala tedaj vladajoča radikalna stranka. Njih odprava je juridično izredno zapletena. Proti osnutku so se izrekli številni člani Solidarne fronte in seveda trumoma radikali. S strani vlade sedaj pospešujejo parlamentarno debato o tem, kar računajo, da bo ta snov povzročila razkol med radikali in frepasisti, s čimer bi se najbolj okoristil peronizem. Vodstvo Povezave previdno krmari sredi viharja. A dogodek ponovno kaže na dejstvo, da polpretekla zgodovina nikakor še ni pozabljena, še manj zakopana v zavesti argentinske družbe.

Argentina pa je te dni obujala še drug spomin. Poteklo je eno leto od umora fotoreporterja Joséja Luisa Cabezas. Zanimivo je, s kakšno silo je tragična smrt dotlej skoraj nepoznanega časnikarja pretresla strukturo družbe. Številne poznejše spremembe v provinci Buenos Aires, zlasti kar se tiče policije in drugih varnostnih organov, pa tudi sploh v argentinski politiki in gospodarstvu, imajo svoj izvor v zgodnjem jutru tistega 25. januarja. Ob tem spominu se v veliki meri odloča tudi usoda politične prihodnosti guvernerja Duhaldeja.

IGRA USODE

Te dni je umrl prestolniški državni senator Eduardo Vacca. Nastopil je leta 1989 in že takrat je njegova izvolitev sprožila polemiko, ker je na volitvah zmagal Fernando de la Rúa. A peronizem je takrat vrgel v koš tradicijo, da mora volilna zbornica potrditi tistega, ki je dosegel največ glasov. V povezavi z liberalci so izvolili omenjenega Vacca. Zanimivo je, da odtlej naprej De la Rúa ni bil poražen na nobenih volitvah več. Bil je izvoljen najprej za poslanca, nato za senatorja in končno za župana. Liberalna stranka je vsled povezave s peronizmom nastopila pot nazadovanja in izumiranja. peronizem pa je na naslednjih volitvah nenehno nazadoval.

Sedaj je njegova smrt povzročila izredno zanimiv položaj: prestolnica je ostala brez predstavnikov v državnem senatu: Vacca je umrl, de la Rúa je odstopil, ker je postal župan, Graciela Fernández Meijide pa, ker se je odločila za poslansko mesto v zastopstvu province Buenos Aires. Senatorje bo morala imenovati nova prestolniška skupščina. Verjetno bodo najprej izbrali namestnika Vacce, ki mora dopolniti njegovo dobo do letošnjega decembra. A ves položaj je precej zapleten. Po novi ustavi pripadajo dva senatorja krajevni parlamentarni večini, tretji pa manjšini. Vendar, kako vzamemo Povezavo radikalov in frepasistov: kot eno stranko (kot so trdili oboji ob izidu zadnjih volitev), ali kot dve (kot sta trdila peronizem in vlada)? Usoda sedaj vse tepe po ustih, ker vsem škodi to, kar so trdili lanskega oktobra. Če velja tedanje vladno zagotavljanje, pripadajo dva poslanka Frepasu, eden pa radikalom. Če velja trditev Povezave, bi pripadal en poslanec Frepasu, eden radikalom (oba člana „večine“), eden pa peronizmu. Seveda, če bi se radikali hoteli maščevati za izigravanje peronizma pred leti, bi lahko podelili tretjega senatorja Bélizu, ki ima v krajevni skupščini enako število poslancev kot peronizem. Kakšen bo izid, je še uganka, vendar, kako lepo se usoda igra v luči preteklih grehov!

Petdeset let...

Nad. s 1. str.

cev ter še v imenu prelata Ignacija Čretnika in bivšega poslanika v Parizu dr. Andreja Capudra. Podpredsednik Slovenskih krščanskih demokratov za izseljenstvo, prof. Tine Vivod je potem sporočil še pozdrave in čestitke prvaka te stranke in državnega poslanca prof. Lojzeta Peterleta.

Prisotni bivši predsedniki Zedinjene Slovenije so zatem v kratkih besedah obudili spomin na dobo, v kateri jim je bilo poverjeno voditi usodo skupnosti. Njih misli bomo občasno še posebej objavili, ker je njih vrednost izredna tako za kroniko naše skupnosti, kot tudi za doživljanje in vzpodbudo današnjim in bodočim rodovom. Božidar Fink je bistveno izražal hvaležnost Društvu; opisoval pa je tudi čase raznih napetosti skupnosti za dobe njegovega predsedništva. Zaključil je: „Te besede naj bodo torej moje opravičilo, zahvala in čestitke z željo, da tudi na tej naši osrednji ustanovi odsevajo vrline, katere naj ohranjajo zdravje vsega občestva, ki nam je pri srcu.“

Arh. Vombergar je opisoval delo Društva ob slovenski pomladi, ko je skupnost pričela navezovati stike z demokratičnimi silami v Sloveniji in prve obiske iz Slovenije med nas v Argentino. Nekaj tega je rodilo pozitivne sadove, mnogo pa se je izjalovilo. Bila so leta iluzij in očaranj, za katerimi so prišla mnoga razočaranja. Pozitivna pa je bila doba plebiscita za slovensko samostojnost, kjer se je slovenska skupnost v Argentini postavila na čelo izseljencev tako v aktivnosti kot po številu.

Lojze Rezelj se je spomnil na številne pomembne dogodke od leta 1985 do 1989. Rotil je, naj Društvo še naprej sloni na temeljih slovenstva in krščanstva. „Vztrajajmo v edinosti, v veri v vrednote slovenstva, v krščanskem pojmovanju člo-

veške osebnosti in v zaupanju v človeka. Stopimo v novo petdesetletje z novimi načrti. Utrdimo slovensko skupnost, ojačimo njeno moč z novimi upi za enotno in smotno delo vseh naših društev in organizacij za dolgi obstanek slovenske skupnosti v Argentini“ je želel.

Končno je profesor Tine Vivod obudil najprej spomin na začetnike društva, med katerimi je bil tudi njegov pokojni oče. Nato je opisal dogodke za dobo, ko je on vodil društvo. Bil je čas osamosvojitve, vojske in zmage, v katerem smo Slovenci v Argentini prav v okviru Zedinjene Slovenije stopili v javnost, predstavili svetu Slovenijo in pripomogli k njeni suverenosti. Omenjal je tudi Dneve slovenske kulture, ki so močno prodrli v argentinsko družbo, pa tudi naval obiskov, ki je sledil iz Slovenije ter prva diplomatska zastopništva. S hvaležnostjo se je spomnil podpore pok. dr. Alojzija Starca in sedanjega delegata Jožeta Škerbca, ter zaslombe, ki jo je imel v ženi in v družini. „Ko gledam naprej, gledam z optimizmom“ je še zatrdil v spodbudo k nadaljnjemu delu.

Marjan Loboda se je vsem bivšim predsednikom zahvalil in še poudaril, da so vsi štirje tudi odborniki sedanjega odbora, kar nedvomno kaže na povezanost med nami. Napovedal je še, da bo zunanja slavnost zlatega jubileja, kot tudi praznovanje 50 letnice Svobodne Slovenije v nedeljo, 26. julija, ko bo društvo tudi predstavilo Zgodovinski zbornik. Zbrani so nato podpisali še pozdravno pismo in čestitke novemu slovenskemu kardinalu, dr. Alojziju Ambrožiču. S pozivom k novemu zagonu in prošnjo za sodelovanje je predsednik Marjan Loboda zaključil slavnostno sejo.

Petdeset let je za nami. Petdeset bogatih let, ki pa bodo imela poln smisel le, če jih bomo nenehno krasili z novimi napori, novim oranjem, ki bo prinašalo bogate sadove skupnosti v Argentini in narodu v Sloveniji.

Pozdrav slovenskemu kardinalu

S svečane spominske seje je bilo poslano sledeče pismo:

Buenos Aires, 25. januarja 1998

Vaša Eminenca

kardinal dr. Alojzij Ambrožič!

Člani Upravnega odbora Zedinjene Slovenije, zbrani na slavnostni spominski seji ob 50. letnici ustanovitve Društva, in rojaki, ki smo se udeležili zahvalne maše, Vam iz srca čestitamo ob Vašem kardinalskem imenovanju. Kot živ ud slovenskega naroda se veselimo, da naš rojak spada v sam vrh katoliške Cerkve. Ponosni smo tudi, da je mož iz naših beguskih vrst dosegel tako visoko cerkveno odlikovanje. Zagotavljamo Vam našo globoko vdanost in našo vztrajno molitev.

Bog Vas živi!

Marija Ivana Tekavec
Tajnica

Marjan Loboda
Predsednik

(Sledijo podpisi vseh navzočih)

MILOŠ STARE — USTANOVITELJ "SVOBODNE SLOVENIJE"

Petdeset let je dolga doba, sedemindeset pa še daljša - toliko let namreč že izhaja časopis "Svobodna Slovenija". Želja po glasilu zavednih Slovencev, katerih zemlja so zasedli trije našemu narodu sovražni tujci, je podžgala nekaj pogumnih narodnjakov, da so pričeli pisati in širiti članke, ki so krepili zavest zaslužnjega ljudstva, da, čeprav številčno majhen slovenski narod, je pa ta narod kulturni velikan, ki zmore živeti v sklopu velikih držav.

Prve številke Svobodne Slovenije so bile tiskane na podstrešjih in v kletih, ker so se uredniki morali nenehno seliti, saj so bili zasledovani tako od okupatorja, kakor od komunističnih partizanov, ki so v tistem času pod raznimi krilaticami že vsiljevali svoj list Poročevalec. (Kdor ga ni kupil je že bil zaznamovan...) Še so med nami osebe, ki so v tistih temnih dneh naše slovenske zgodovine raznašale "Svobodno Slovenijo". Za ta junaška dela se jim dosedaj še nismo zahvalili. Malo nas je še, ki smo preživeli to dobo in se dobro zavedamo vrednosti njihovega tveganja.

Urednik Svobodne Slovenije je bil Miloš Stare. V Argentini se je vedno udeleževal slovenskih prireditvev z vedrim in nasmejanim obrazom, katerega so preletele resne poteze posebno takrat, kadar je zaznal nevarnost za obstoj slovenske skupnosti pod južnim križem. Spomin na Miloša Stareta, zavednega demokratičnega Slovenca je globoko zasidran v zgodovini našega prisilnega bivanja izven domovine, pa tudi v zgodovini odpora slovenskih rodoljubov, ki so se zavedali nevarnosti za Slovence, katere sta Hitler in Mussolini nameravala izseliti - kar se je tudi že vršilo - nato pa slovensko zemljo italijanizirati ter germanizirati. V lepem spominu je ostal tudi med našo mladino, kateri je posvetil posebno pozornost. Svoje mesto pa ima seveda tudi v kroniki ljudske stranke SKD.

Tudi domovina ga je že priznala in ga

ceni v takšni meri, da so njegovi rojaki po njem poimenovali kar dve ulici, tako v njegovom rojstnem kraju, kakor v Domžalah. Takole je leta 1996 o njem pisal Stane Stražar v glasilu "župnija Dob skozi stoletja":

MILOŠ STARE, KULTURNI DELAVEC, PRAVNIK IN POLITIK

Rojen je bil 11. junija 1905 pri Staretu v Dobu. Očeta je izgubil že v zgodnji mladosti. Po ponovni materini poroki je živel pri teti v Ljubljani, kjer je končal ljudsko šolo in gimnazijo. Že v srednji šoli je bil zelo delaven član in organizator v srednješolskih organizacijah ter pri Marijini kongregaciji. Po maturi se je vpisal na pravno fakulteto v Ljubljani in se hkrati vključil v akademsko društvo Zarja. Ves čas študija se je pogosto vračal v Katoliško prosvetno društvo Dob, kjer je režiral več dramskih del in kot igralec uprizoril mnoge karakterne vloge. Pravne študije je končal z diplomom. Nato je bil odvetniški pripravnik v pisarni dr. Miha Kreka.

Ob ustanovitvi ljubljanske radijske oddajne postaje je bil imenovan za člana direktorija - upravnega odbora.

Pod diktaturo kralja Aleksandra je v v šenčurskem procesu branil slovenske politične obtožence. Ko je po smrti kralja Aleksandra dr. Anton Korošec spet postal član vlade v Beogradu, dr. Miha Krek pa slovenski minister, je Miloš Stare prevzel odvetniško pisarno in politično vodstvo Slovenske ljudske stranke (SLS). Ob volitvah v poslansko zbornico 11. sept. 1938 je bil na listi nove stranke Jugoslovanske radikalne zajednice (JRZ), ki jo je sestavljala tudi Slovenska ljudska stranka, v volilnem okraju Ljubljana okolica izvoljen za narodnega poslanca.

V decembru 1940 je nenadoma umrl dr. Anton Korošec. Vodstvo Slovenske ljudske stranke je prevzel dr. Franc Kulovec, ki ga je ob prvem bombnem napadu nemških

letal na Beograd 6. aprila 1941 ubila bomba. Vodstvo stranke je prešlo na dr. Miha Kreka, ki je z jugoslovansko vlado emigriral. Milošu Staretu pa je bilo zaupano vzdrževanje zveze z njim v inozemstvu.

Dr. Marko Natlačen je kot najvišji predstavnik slovenske oblasti ob razpadu Jugoslavije imenoval Miloša Stareta kot predstavnika Slovenske ljudske stranke v Narodni svet, ki je do prihoda okupatorja opravljal vlogo slovenske vlade.

Najmlajša poslanca v tej vladi sta bila Miloš Stare in Rudolf Smersu. V tej vlogi je Stare po navodilu vodstva Slovenke ljudske stranke v novembru 1941 prevzel nalogo, da bo v ilegali izdajal strankino glasilo Svobodna Slovenija; Smersu pa je organiziral ilegalno mrežo Slovenska legija, ki je med drugim časopis tudi razpečevala. Prav tako je Stare inozemstvo sproti obveščal o streljanju talcev, izseljevanju in drugih tragičnih dogodkih v okupirani Sloveniji. Pozneje je prišel v Narodni odbor za Slovenijo (NOS), ki je potem deloval v izseljeništvu vse do slovenske državne osamosvojitve.

Leta 1945 se je pred partizanskoasedbo Ljubljane umaknil v Trst in nato v Rim, kjer je pri dr. Mihi Kreku delal v pisarni za razselitev slovenskih beguncev.

Po prihodu v Argentino si je poleg vsakdanjega trdega dela veliko prizadeval za slovensko skupnost. Bil je predsednik Društva Slovencev - sedanja Zedinjena Slovenija, v okviru katere so se razrasle številne kulturne organizacije, kulturna društva, pevski zbori, igralske, folklorne in druge skupine.

S 1. januarjem 1948 je v Buenos Airesu v Argentini začel ponovno izdajati list Svobodna Slovenija, ki ga je vodil do svoje smrti 5. aprila 1984. Staretova Svobodna Slovenija ima tako za seboj že polstoletno tradicijo.

Sodeloval je pri organizaciji izseljeniških območnih odborov Slovenske ljudske

stranke v vseh slovenskih središčih po svetu. To stranko je pozneje preimenoval v Slovensko krščansko demokracijo (SKD) ter jo vodil do konca svojega življenja.

Miloš Stare je edini odlični Dobljan, ki ima v rojstnem kraju svojo ulico; v letu 1992 so po njem poimenovali ulico tudi v Domžalah - Staretova ulica.

Miloš Stare, ustanovitelj Svobodne Slovenije, ima z velikimi črkami zapisano svoje ime v zgodovini naše politične emigracije. Časopis pa bo ostal zvest njegovim idejam, ki se istovetijo z idejo pravih slovenskih rodoljubov.

P. Dobovškova

ŠE TRETJA KANDIDATKA

Tajnega glasovanja državnega zbora o predlogu predsednika republike Milana Kučana za potrditev prof. dr. Alenke Šelih za tretjo kandidatko za sodnico v Evropskem sodišču za človekove pravice se je udeležilo 47 poslank in poslancev, medtem ko naj bi ga po napovedih obstruirala večina poslancev Slovenske ljudske stranke (SLS), Socialdemokratske stranke Slovenije (SDS) in Slovenskih krščanskih demokratov (SKD).

Ne le doma, tudi v diaspori pada število volilcev, kar je za stranke 'kontinuitete' razveseljivo, saj od tu ne pričakujejo glasov. Da pa pomladne stranke ne zahtevajo, da organizira država v diaspori stalne volilne imenike, ki bi omogočili volitev desetstosem potencialnih volilcev, ko vidijo, da bivši totalitarci komaj ohranjajo parlamentarno večino, to pa ni razumljivo. Po takih poteh se lahko zgodi, da bodo kmalu volili tu in tam le nepopoljšljivi idealisti, pa ljudje, ki so povezani s partijo po vidnih ali nevidnih interesih. Drugi bodo obnemoglo dvigali roke, češ, saj se ne da. Jasno je, da se je potemtakem treba pogajati s tistimi, ki znajo in ki imajo.

Med tem še vedno tečejo pogajanja med vlado in predstavniki Cerkve glede vračanja pokradenega premoženja. Vendar, ali ni že pogajanje o vračanju tega, kar je bilo krivično odvzeto, potuha tatovom in njih naslednikom? Kaj naj rečejo ob tem ostali oškodovanci, katerim je isti totalitarni režim odvzel premoženje, pa nimajo moči in ugleda Cerkve, da bi se za vrnitev svojega imetja lahko pogajali?

Na gospodarskem področju Slovenija polagoma izgublja prednosti, ki jih je imela po osamosvojitvi, v primeri z ostalimi dedinjami realsocialistične družbe. Kmalu bo treba marsikaj spraviti v red. Tako je mnenje Mednarodnega denarnega sklada (FMD), vlada pa meni drugače. A samo z besedami „o uspehu“ ne bo šlo. Seveda, ni prepozno, a čas bi bil, da bi se ob vsem tem kaj naučili. Nekateri pravijo, da so se. Upajmo.

zasluge pri industrializaciji, razvoju šolstva, zdravstva in kulture ter obrambi nacionalnih interesov, da pa je hkrati zatrl politično logiko demokratičnega pluralizma... kar je pripeljalo „do vse bolj brezizhodnega ekonomskega položaja in zaostajanja za novimi postindustrijskimi ekonomskimi in civilizacijskimi trendi.“

Niti besede o revoluciji, kakor da ji ne bi prej postavljali spomenikov in v njenem imenu morili! Kar je bilo, po mnenju avtorjev teh izjav, s totalitarnim režimom narobe, naj bi se zgodilo po vojni. Nobena od omenjenih izjav, niti pomladna, ne obsoja komunističnih zločinov pod sovražno okupacijo. Ni sprejemljiva trditev, da je KP „soprispevala h krutosti spopada med Slovenci“, ker ga je sama, in edino ona izzvala. Edini, ki so izrabljali okupacijo in vojno za doseganje totalitarne oblasti, so bili komunisti. Zdaj pa naj bi spravili svojo zgodovinsko odgovornost pod lepo zvenco frazo o „enih in drugih“. Partija nosi krivdo za pol stoletno nasilje in za delovanje v nasprotju z osnovnimi moralnimi zakoni in ne zato, ker bi „zaostajala za ekonomskimi in civilizacijskimi trendi“. Tako govorjenje in pisanje ni v čast tistim, ki so pod dokumenti podpisani, pa tudi takim ne, ki jim molče kimajo. (Morda je mislil na te stavke predstavnika Cerkve, ki je v Delu nekako tiste dni govoril o spravi in svaril pred „ideološkimi floskulami“? Vendar ali ni tudi sam zapadel skušnjavi formule: „eni in drugi“?) Če bo, po kaki nerazumljivi poti, gornje besedilo v parlamentu sprejeto, bo Republika Slovenija prva demokracija na svetu, ki se zahvaljuje za svoj obstoj in za napredek, na

primer, na področju vzgoje - totalitarnemu režimu. Ni smešno, ker je žalostno.

Lahko pričakujemo, da izjava o spravi ne bo sprejeta v obliki, ki sta jo pripravili ZL in LDS, a vladna, krščanska SLS še ni spregovorila. Ta bo po vsej verjetnosti skušala biti jeziček na tehtnici. Od nje lahko pričakujemo „spravni tekst“, ki bo obsodil partijski totalitarizem „po vojni“, poveljal „medvojne zasluge NOB“, imel dobro besedo za Cerkev in prekel vse, „te in one“, ki bi se še drznili obračati v preteklost. Ob kakem primernem svetopi-smemskem citatu bosta brata Podobnika nastopila kot očeta sprave, ker je mesto matere že dokončno in nesporno zasedeno. Naj glasuje v parlamentu proti, kdor se upa!

Seveda so se med novembrom in januarjem dogajale še druge stvari, kot so na primer volitve državnega predsednika in pa župana glavnega mesta. (Ob teh se nepoučen državljan vpraša, ali tistih nekaj mesecev, ki še manjka do rednih županskih volitev, ne bi mogel tega nadomestiti, recimo, podžupan? Ali ni to del strategije, kako utruditi slovenskega volilca, da se bo čimprej naveličal voliti?) Pri Kučanovi izvolitvi pa ni toliko presenetljiva njegova zmaga, kot naivnost pomladnikov, ki so se pričeli pripravljati na te volitve tako pozno, da se človek vpraša, ali so izkušnje šestih letih res padle v prazno? Zdi se, kakor da bi bila KP, pod takim ali drugačnim imenom, še vedno edina disciplinirana politična organizacija na Slovenskem. Sicer pa, kako naj upa na zmago opozicija, ki ne premore dnevnika?

Kaj se dogaja...

Nad. s 1. str.

ma pri nas za Slovence ta čas čas razvoja in napredka.“ Gre za obširen dokument, ki lahko služi partiji kot poskus zagovora, ne more pa biti izhodišče za pisanje zgodovine. Avtorji so v njem nanizali nekaj resnic, pa ponovili nekaj laži v smislu besed velikega cinika, da je bil čas, ko smo nasproti niki pobijali in je čas, ko moramo z njimi delati drugače. Resnico piše, kdor ima oblast, prepisuje jo pa, kdor ima v rokah medije.

V tem smislu je bila napisana tudi „Izjava o diskontinuiteti med povojnim komunističnim režimom in demokratično republiko Slovenijo“, ki jo je pripravila LDS. Ta vsebuje poleg drugih tudi takele slikovite stavke: „da je komunistična partija, ki je prevzela oblast v Sloveniji leta 1945, kljub svojim neizpodbitnim zaslugam pri ustvaritvi pogojev za slovensko suverenost... soprispevala h krutosti spopada med samimi Slovenci v času druge svetovne vojne.“ Ali, da je „v interesu tistih, ki jim je pri srcu resnična veličina NOB, da se s pošteno zgodovinsko analizo razkrijejo vse kršitve človekovih pravic v imenu komunistične oblasti, hkrati pa se dosledno uresničujejo zakoni, ki urejajo popravilo prizadejanih krivic.“ Glede KP je zapisano, da je „v celotnem povojnem dogajanju do uvedbe demokracije in osamosvojitve Slovenije komunističnemu režimu sicer treba priznati

Pisali smo pred 50 leti...

Društvo Slovencev v Argentini ustanovljeno

V nedeljo, dne 25. januarja 1948, je bil ustanovni občni zbor novega društva slovenskih beguncev. Vabilu začasnega odbora Kluba slovenskih beguncev se je odzvalo mnogo beguncev, ki so skorajda napolnili veliko dvorano. Pred začetkom zbora so bile v lepi cerkvi Sv. Julije večernice, ki jih je opravil č. g. Lado Lenček.

Predsednik Začasnega odbora Kluba slovenskih beguncev č. g. Hladnik je nato v jasnih besedah podal sliko o tukajšnjih razmerah in o težavah, ki jih je bilo treba premagovati za uspešno delo v korist našim rojakom... Tajnik g. Skubic je podal izčrpno poročilo o dosedanjem delu pisarne, ki je skrbela za ureditev zadev... Prihodnja točka dnevnega reda je bila razprava o pravih novega društva... Pred prehodom k volitvam je predsednik občnega zbora prebral predlog v obliki resolucije, v kateri se izraža dosedanjemu predsedniku č. g. Janezu Hladniku najiskrenejša zahvala za vse velikansko požrtvovalno delo, ki ga je opravi-

vil za naše begunce. V priznanje za njegove zasluge pri delu za slovenske begunce je predlagala, da se g. Hladnika Janeza izvoli za častnega člana na novo ustanovljenega društva in da se ga obenem takoj izvoli za častnega predsednika Društva Slovencev v Argentini. Vzklikanje in ploskanje vseh navzočih je bil lep dokaz, kako umesten je bil ta predlog in kako se vsi zavedajo, kakšno hvalo so dolžni naporom g. častnega predsednika za srečno izvedbo emigracije.

Pri volitvah so bili izvoljeni Stare Miloš, predsednik; ing. Mozetič Albin in Albreht Jože, podpredsednika; Skubic Anton, tajnik; Lado Lenček, blagajnik; ing. Vivod Avgust, gospodar in gg. ing. Jože Brodnik, dr. Bojan Ribnikar, Petelin Marija in Škrabec Stanko, odborniki. Nadzorni odbor sestavljajo gg. dr. Vinko Zorec, dr. Milan Komar in dr. Janez Janež, predsednik razsodišča pa je g. dr. Mihelič France.

Svobodna Slovenija, št.3;
1. februarja 1948.

Creación de la sociedad de los Eslovenos en la Argentina

El domingo 25 de enero del corriente año los emigrantes eslovenos realizaron una asamblea general para formar una organización con los prófugos eslovenos que, habiendo abandonado Europa, llegaron o están llegando a la Argentina. Numerosos prófugos respondieron a la invitación de la comisión preparatoria y por unanimidad todos los presentes decidieron que la SOCIEDAD DE LOS ESLOVENOS EN LA ARGENTINA quedaría constituida de inmediato.

La sociedad tiene como únicos fines:

1. Representar a los inmigrantes eslovenos ante las autoridades argentinas.
2. Facilitar el traslado de los eslovenos que están aún en Europa a este país.

Después de la elección de la Comisión Directiva todos los presentes con entusias-

ta aclamación decidieron presentar un mensaje de agradecimiento y de consideración al Presidente de la Nación Argentina, general Juan D. Perón, que con tal grado de comprensión facilitó la inmigración a los prófugos eslovenos.

Una declaración de filial devoción fue votada en honor del Eminentísimo cardenal, arzobispo de Buenos Aires, dr. Santiago Luis Copello, que en tantas oportunidades colaboró con esta obra.

El Rev. padre Juan Hladnik fue elegido miembro honorario y presidente honorario de la nueva Sociedad por su ayuda tan encomiable.

La Comisión directiva de la Sociedad de los eslovenos en la Argentina quedó presidida por el abogado dr. Miloš Stare.

Eslovenia Libre, Año VI, Número 3:
1 de febrero de 1948.

Slovenija, moja dežela

Ljubljansko barje

Čez kotlino med Ljubljano, Vrhniko, Krimom in Škofljico odteka reka Ljubljanica s pritoki. Odkar so se pred kakimi 7000 leti umaknili ledeniki, Sava počasi zasipava gorjensko kotlino. Zato se je dvignilo njeno dno in Ljubljana ni imela več prostega odтока ter je začela poplavlјati, nanašati prod in zemljo. Vso kotlino južno od Ljubljane je zalilo jezero, iz njega so gledali le posamezni otoki. Ko se je po kakih 2000 letih vreme spremenilo in postalo bolj suho, se je Sava zmanjšala in začela izpodjedati prej nanešeni prod. Zato se je jezero krčilo, tako da je na koncu bilo globoko le kakih 3m, največ 6 m. Sredi 2. tisočletja pred Kr. ni šlo več za jezero, ampak za nekako močvirje, ki se je spreminjalo v barje. Še v tem stoletju je voda večkrat zalila vse sicer suho barje in ostala tam nekaj tednov. Šele ko so regulirali Ljubljanico - v prvo so jo že Rimljani in zgradili Gruberjev prekop, da vodi ni bilo treba delati nerodnega ovinka okoli Gradu, ampak se je lahko odtekala naravnost mimo Golovca v Savo, so poplave prenehale, a še sedaj je zemlja vlažna in mehka.

Okoli leta 2300 pred Kr. se pojavijo prva kolišča v pozni kamni in bronasti dobi, ki tvorijo kulturo Ljubljanskega barja.

Ni še povsem jasno, kakšna so bila kolišča. Verjetno so stala na koleh, zabitih v plitvine; na vertikalnih nosilcih so bili položeni vodoravni koli, nanje nanešeno blato in postavljene iz šibja koče. Najdbe pričajo, da so prebivalci lovili jelene, medvede, ture, bizone, volkove, rise, bobre, itd. Poznali so od domačih živali psa, svinje, govedo, ovce in koze. Na trdini so gojili žitarice, nabirali želod, maline, lešnike. Orožje so delali iz kamna, kosti, rogov, kakor tudi iz bakra. Našli so kakih 30 čolnov, izdolbenih iz dreves, in lesene lovske pasti.

Počasno osuševanje jezera je še pred Rimljani povzročilo, da so se prebivalci selili na trdno zemljo, predvsem na višje ležeče kraje, gradišča. Čez barje so Rimljani potegnili važno cesto iz Aquileje (Ogleja) preko Emone do Donave. Po Ljubljani pa je tekla živahna trgovska pot, proti toku proti Vrhniki pa so ladje vlekli s konji.

Na barju pa je ostala šota, to je pod blatom in vodo počasi zgoznel les. To so revni naseljenci še dolgo izkoriščali za kurjavo, tako da je danes ohranjena plast šote kot kulturna znamenitost samo na enem kraju. Ljubljana pa se počasi širi preko Barja.

Gospodarski vestnik

Slovenske latinskoameriške trgovske zbornice

CELJE - SEJMSKO MESTO. V septembru so imeli v Celju 30. mednarodni obrtni sejem. Celje, ki je mesto s 118 letno sejmsko tradicijo je radi ugodne zemljepisne lege, že več let organizator obrtno - podjetniških sejmov. Na njih razstavlja okoli 2.700 razstavljalcev, sejme pa obišče okoli 400.000 obiskovalcev.

VELIKE ZALOGE VINA V SLOVENIJI vzbujajo zaskrbljenost. Letošnji vinski pridelek bo znašal okrog 90 do 95 milijonov litrov raznih vin, ki bi jih v običajnih razmerah brez težav prodali. Zaskrbljenost povzročajo zaloge iz leta 1996. Na žalost slovenski porabniki niso dovolj lojalni do naših domačih vin, saj kupujejo vina iz tujine. Zaradi uvoza iz tujine se prodaja slovenskih vin manjša.

LEP DOSEŽEK STROKOVNJAKOV so dosegli v tovarni gospodinjskih aparatov GORENJE, kjer so izdelali štedilnik, ki pomaga gospodinjici pri kuhanju, kot pri čiščenju. Zagotavljajo, da je z linijo „Simple - Logical“ kuhati otroško lahko.

KAKOVOST SLOVENSKEGA POHIŠTVA se izboljšuje. Morda je to posledica zaradi uvoza poceni italijanskega pohištva. Za boljše in kakovostno poslovanje je pomembno izboljševanje vodilnih uslužbencev v lesni panogi. Majhni izdelovalci so še vedno ne zavedajo pomena kakovosti in jo mečejo v isti koš z nepotrebnimi stroški.

LJUDI JE TREBA NAVDUŠITI ZA DELO. Tako menijo pri zanimivem ljubljanskem podjetju AGORA d.o.o. za ustvarjalno podjetništvo. Ustvarjalnost in sposobnost strokovnega komuniciranja bosta v prihodnje dve izmed najpomembnejših lastnosti podjetništva. Podjetje, ki ima 13 strokovnjakov, pomaga lastnikom in obrtnikom pri vseh podjetniških težavah.

SAMO TRLJE SLADOLEDI v Sloveniji sodijo v prvi kakovostni razred. Tako je razsodil Mednarodni inštitut za potrošniške raziskave. Vsi trije zmagovalni sladoledi, ki se prodajajo pod blagovno znamko „Eskimo“ imajo manj sladkorja in maščobe.

OGLEDALO SLOVENSKE USPEŠNOSTI je bil 30. mednarodni obrtni sejem (MOS) v septembru v Celju. Sodelovalo je kar 1.765 razstavljalcev iz 27 držav.

DOBRE IZVOZNE USPEHE je dosegla ptujska Perutnina, saj so lani izvozili za 40 milijonov mark, za leto 2000 pa načrtujejo, da bodo izvozili za 50 milijonov mark.

VEČ MLEKA so predelale ljubljanske mlekarne, kar 65,4 milijona litrov mleka v prvi polovici letošnjega leta. To je 90 odstotkov celotnega odkupa v Sloveniji. V Italijo so izvozili 5,8 milijona litrov mleka. Imajo tudi kakovostno potrjeno ISO 9001.

USPEŠNO POLLETJE ZA TELEKOM

SLOVENIJE. V prvi polovici leta je bilo prodanih 30.327 telefonskih priključkov. TELEKOM je ob polletju ustvaril 23.736 milijonov tolarjev prihodka. Vgrajena zmogljivost telefonskih central je bila konec junija 864.499 priključnih točk. Za naložbe je TELEKOM v prvi polovici letošnjega leta zagotovil 8.962 milijona tolarjev.

SEJEM DOBROT, NARAVE IN ZABAVE. V začetku novembra so v Novi Gorici odprli tak sejem, prvo tako prireditel v Sloveniji. Radi bi, da bi Nova Gorica postopoma postala sejmsko središče. Uspeh pa ni bil zadovoljiv.

KO SE MOŠT SPREMENI V VINO. Okoli praznovanja Sv. Martina je v Sloveniji izredno veselo in praznično. Zlasti v vinorodnih krajih, kar dobro praznujejo god tega zavetnika vinarjev, saj je letos pridelka toliko, da je marsikomu zmanjkalo posode. Pa tudi kakovost je najboljša z zadnjih treh desetletij.

MEDANA VINO je naslov prireditve, ki jo je novembra pripravilo 200 zasebnih vinogradnikov v Medani, v Goriških Brdih. Obiskovalci bodo tam lahko pokušali kar 13 mladih medanskih vin in pripravili tudi martinovanje.

70 MILIJONOV MARK namerava multinacionalna Shell naložiti v prihodnjih petih letih v Sloveniji. Prvo bencinsko postrežbo so odprli na Jesenicah, letos nameravajo odpreti še tri: v Mariboru, Velenju in ob cesti Trzin - Črnuče.

POSLOVNI PREOBRAZ. Pred šestimi leti je papirnica Vevče imela velike težave, zdaj pa je tretji izvoznik v ljubljanskem okrožju in 16. v Sloveniji. Slovenski papirničarji v povprečju dosegajo 33,6 odstotka nemške, 46,7 odstotka italijanskih in samo 23,2 odstotka avstrijske fizične proizvodnje.

MANJ POTRATNO. V Sloveniji so lani od maja uvedli novost plastenk, ki jih kupci lahko vračajo. Gre za brezalkoholne pijače, ki so v povratnih plastenkah tudi cenejše za 15 odstotkov. Je pa tudi prednost manjšega onesnaževanja okolja.

PORABA RIB NARAŠČA. V zadnjih letih so zaradi svetovne teznje po zdravi prehrani, kamor se uvršča ribje meso, prodaja rib in ribjih izdelkov izredno povečujeta. Zato je sladkovodno ribogojništvo precej donosna veja gospodarstva.

40 TON POSTRTVI pridela in prodaja dolenjski kmet in ribogojnik Mirko Goričan iz dveh ribogojnic, ki ležita na izvirmih potokih med Kostanjevico in Podločjem. Ribogojnica je zanj dopolnilna dejavnost na kmetiji, ki jo namerava še dopolniti.

PROIZVODNJA SLADKOVODNIH RIB je lani znašala 1.413 ton, 200 ton toplovodnih in 1.212 hladnovodnih rib.

Novice iz Slovenije

OTOČEC - Na Otočcu sta predsednika programskih svetov slovenske in hrvaške diplomatske akademije, dr. Milan Balažić in Mladen Andrić, v imenu akademij podpisala sporazum o sodelovanju med akademijama, ki delujeta v okviru zunanjih ministrstev obeh držav. Sporazum postavlja temelje za izboljšanje kakovosti študija bodočih diplomatov obeh držav ter med drugim vključuje tudi sodelovanje na učnem in znanstvenem področju.

NOVA GORICA - Po odkritju najmanj 300 nezavarovanih sodov z odpadki na dvorišču podjetja v stečaju Nova vozila Gorica v Šempetru pri Novi Gorici je inšpektorat RS za okolje in prostor znova odredil odpravo pomanjkljivosti in odgovorne prijavil pristojnim organom. Če lastniki v dveh dneh tekočih odpadkov ne bodo predali v uničenje, mora podjetje Vozila Gorica, lastnik zemljišča, na katerem so odpadki odloženi, te odpeljati v lastno skladišče vnetljivih tekočin ter jih tam hraniti do predaje v uničenje. Trdne odpadke pa morajo odstraniti in uničiti v roku dveh mesecev. Izvajanje ukrepov bo inšpekcija tudi nadzirala.

LJUBLJANA - Med 11 podjetij, ki so do izteka roka dvignila razpisno dokumentacijo za javni razpis za podelitev koncesije za uporabo radiofrekvenčnega spektra za storitve mobilne telefonije GSM na ozemlju RS v frekvenčnih pasovih 890-915 in 935-960 MHz, so poleg Mobitela, za zdaj edinega podjetja za mobilno telefonijo GSM, še pet domačih družb oz. družb z mešanim kapitalom. Od tujih podjetij pa se za pridobitev koncesije zanimajo družbe France Telekom, Teilaoverseas AB s Švedske, Teledanmark z Danske, Matav z Madžarske in Turkcell iz Turčije. Kandidati bodo morali vložiti na ministrstvu oddati do 20. februarja.

LJUBLJANA - Branost, gledanost in poslušnost medijev se je v lanskem letu v primerjavi s prejšnjimi zmanjšala, z nekdanjih 8 ur dnevno je padla na 6 ur in 40 minut. Naraščala pa naklonjenost medijem in lahkotnejšimi vsebinami ter regionalnim in lokalnim medijem, je ugotovil inštitut za raziskovanje medijev Mediana. Med vsemi mediji je imel lani največji doseg prvi program slovenske nacionalne televizije Slovenija 1. Sledita Nedeljski dnevnik in Kanal A. Mediana od lani raziskuje tudi dostop in

uporabnost interneta. V letu dni se je dostop povečal skoraj za še enkrat in je konec leta 1997 znašal dobrih 11%. Med 135.000 anketiranimi ga redno vsak dan uporablja 31.000 ljudi.

LJUBLJANA - Urad varuha človekovih pravic je lani prejel 2886 pobud ali za 14,8 odstotka več kot leto poprej. Podobno kot leta 1996 se je tudi v minulem letu največ zadev nanašalo na področji sodnih in policijskih postopkov ter upravnih zadev. V letu 1997 so se najbolj povečale pobude na področju delovnopравnih zadev, za katerega je lani prispelo za 56,8 odstotka več pobud v primerjavi z letom poprej, sledijo pa mu pripadi na področju socialne varnosti in na področju upravnih zadev, je povedal varuh Ivan Bizjak.

LJUBLJANA - V Slovenski kinoteki so pripravili večer filmskih portretov, ki ga ob sodelovanju s kinoteko pripravlja Slovenski filmski arhiv (SFA) pri Arhivu RS. Predvajali bodo devet filmov, še pred tem pa bodo predstavili novosti iz SFA, med drugim tesnejše sodelovanje s kinoteko po februarjski prenovi dvorane in opreme. V SFA pri Arhivu RS je namreč velika zbirka filmskih portretov slovenskih kulturnih delavcev (glasbenikov, pisateljev, likovnih umetnikov, arhitektov, igralcev ter filmskih in znanstvenih delavcev). Zbirka je nastajala od srede 50. do srede 70. let kot plod načrtnih in od države financiranih snemanj.

NEW YORK, ZDA - Filmski režiser Božo Šprajc je v newyorški kinodvorani Anthology Film Archives predstavil svoj celovečerni film Felix, ki govori o vojni za osamosvojitve Slovenije. Predvajanje filma si je ogledalo približno sto ljudi. Po projekciji filma, ki je že med snemanjem razburil nekatere politične kroge v Sloveniji, je režiser Šprajc dejal, da film mnogo bolje sprejemajo v tujini kot v Sloveniji in da politični položaj v Sloveniji še ni dozorel za nepristransko oceno njegovega filma.

TREBNJE - Zveza zgodovinskih društev Slovenije in občina Trebnje sta 9. januarja pripravili celodnevni Baragov simpozij. Na njem so slovenski zgodovinarji vsestransko osvetlili okoliščine in pomen dela trebanjskega rojaka Friderika Barage, škofa in misijonarja, pa tudi cerkev na Slovenskem in Trebnje v Baragovem času ter izseljevanje Slovencev sredi 19. stoletja.

Slovenija in šport

ST. MORITZ - Slovenska skakalna reprezentanca je na mladinskem svetovnem prvenstvu v nordijskih disciplinah osvojila četrto mesto. Zmagala je reprezentanca Nemčije, drugi so bili Japonci, tretji pa Finci. - Slovenski nordijski kombinatorci pa so v moštveni tekmi zasedli drugo mesto. Za zmagovalno ekipo Finske so zaostali dve minuti in 43 sekund, bronasto medaljo pa so osvojili Švitarji.

LJUBLJANA - Novi selektor slovenske nogometne reprezentance Bojan Prašnikar je izbral kandidate, ki pridejo v poštev za nastop na turnirju na Cipru. Na seznamu zaenkrat še ni Saša Udoviča in Matjaža Florijančiča, že zdaj pa je jasno, da na Cipru ne bo Mileta Ačimoviča, ki se je poškodoval na treningu pri svojem novem klubu Crveni Zvezdi. Na seznamu je zaenkrat 25 igralcev. Za zdaj selektor računa na naslednje igralce: Boška Boškoviča, Mladena Dabanoviča, Dejana Nemca, Marka Simeunoviča (vratarji), Spasoja Bulačiča, Roberta Englara, Marinka Galiča, Alčesandra Knava, Aleša Križana, Darka Milaniča, Mirana Srebrničarja, Marjana Dominka (obrambni igralci), Igorja Benečiča, Daniela Breziča, Aleša čeha, Damjana Gaj-

serja, Rudija Isteniča, Alfreda Jermaniša, Amira Kariča, Donija Novaka, Mirana Pavlina, Simona Sešlarja, Zlatka Zahoviča, Antona Zlogarja (vezni igralci), Sebastjana Cimerotiča, Patrika Ipavca, Milana Osterca, Mladena Rudonjo ter Ernina Šiljka (igralci v napadu).

PHOENIX, ZDA - Drugouvrščeno moštvo ameriške profesionalne košarkarske lige Los Angeles Lakers je brez večjih težav v Phoenixu premagalo domače Suns s 119:109. Edini slovenski profesionalni košarkar Marko Milič je igral tri minute, v katerih je ob metu 1:1 za dve točki in 0:1 za eno točko dosegel dve točki. New York, 24. januarja (STA/AP) - Proti Denver Nuggets pa so Phoenixovi zmagali s 93:77. Marko Milič je igral dve minuti in dosegel tri točke.

LJUBLJANA - Izvršni odbor Olimpijskega komiteja Slovenije je v nedeljo, 16. januarja izbral slovenske športnike, ki bodo zastopali Slovenijo na zimskih olimpijskih igrah (ZOI) v Naganu, ki bodo potekale od sobote, 7. februarja, do nedelje, 22. februarja. Tako bodo Slovenijo na olimpijskih igrah predstavljali: alpski smučarji Andrej Miklavc, Jure Košir, Matjaž Vrhovnik, Bernhard Knauss, Urška Hrovat, Špela

Ljubljanska spominska plošča

Slovenski spominski odbor pri Novi slovenski zavezi je prevzel nalogo in odgovornost za postavitve ljubljanske spominske plošče žrtvam revolucije na protikomunistični strani, ki so živeli v Ljubljani oz. so imeli zadnje bivališče na območju ljubljanskih župnij.

Postavitev plošče je bila tudi odgovor na naloga tako napram svojcem in prijateljem žrtev, napram mestu Ljubljana in ne nazadnje zgodovini.

Slovenski spominski odbor je v obdobju več let iz različnih virov evidencialni okrog 1.300 oseb, ki naj bi bile žrtve komunističnega nasilja iz območja mesta Ljubljana. Vendar je iz arhivov, zgodovinskih dokumentov, osebnega poznavanja in verodostojnega pričevanja ljudi, večkrat v

stalnih obiskovalcev zahtevala izjemen prostor z izjemnimi razsežnostmi. Tega niso mogli zagotoviti v okviru ljubljanskega pokopališča. Z velikim razumevanjem in dobrotno gesto nam je župnijski urad Sv. Križa dovolil tukaj ob cerkvi Vseh svetih postaviti to veličastno spominsko ploščo.

Zavedajoč se velike odgovornosti pred javnostjo, je Slovenski spominski odbor razpisal dva javna natečaja za arhitekturno oblikovanje te plošče. Od devetih ponudb je strokovna žirija izbrala ponudbo arhitekta **Popek Franca** iz Spodnjih Pirnič, ki je tako arhitekturni avtor te spominske plošče. Na podlagi zbiranja ponudb je izbral za izvajalca gradbenih del **SCT Stanovanjski inženiring** iz Ljubljane, ki je ta dela opravil v rekordnem času. Za izvajalca

postopku od vrat do vrat, od teh dosedaj zbral zanesljive identifikacijske podatke le za 918 žrtev, katerih imena so izpisana na tej plošči. Za ostale bo poizvedovala naprej in dopolnjevala to ploščo.

Za vse žrtve smo izpolnili popisne liste z identifikacijskimi podatki, katerih resničnost so s podpisom potrdili svojci, prijatelji, znanci, sosedje oz. druge osebe, ki so žrtve in njihovo usodo osebno poznali. Popisni listi so tako zgodovinski dokument medvojnega in povojnega obdobja.

Od 918 je na plošči 206 imen civilnih žrtev, 30 vaških stražarjev, 595 slovenskih domobrancev, 80 pripadnikov formacij jugoslovanske vojske in 7 partizanov, ki jih ni na partizanskih spomenikih.

Spominska plošča ni spomenik, je le nagrobna plošča simbolnega groba tistih, ki trohijo v brezni, rudniških jaskih in neznano kje drugod po Sloveniji, pa še nimajo groba in spomina. Od tega odstopa le 20 žrtev, za katere so svojci izrazilo željo, da vsaj simbolično počivajo skupaj s sožrtvami na tem kraju. Na tej plošči pa ni 25 imen upravičenih žrtev, katerih svojci iz različnih razlogov tega niso dovolili.

Spominska plošča je zaradi svojih dimenzij in pričakovanega števila občasnih in

kamnoseških del pa je izbral podjetje **Kumovnar - marmor granit**, tudi iz Ljubljane. Parkovno ureditev je izvedlo podjetje **Parkovno vrtnarstvo Jože in Andrej Strgar** iz Črnuče.

Avtor posvetila na osrednji plošči je slovenski pisatelj in pesnik gospod **Zorko Simčič**.

V postopku za pridobitev soglasij in dovoljenja za postavitve smo imeli nekaj nasprotovanj in težav, tako načelnih kot konkretnih glede lokacije. Te težave so povzročile zakasnitev dokončanja in blagoslovitve. Kljub vsemu, danes imamo tudi v Ljubljani to spominsko ploščo, ki se pridružuje vrsti 180-tim spominskim ploščam v Sloveniji z okoli 9.000 imeni.

Slovenski spominski odbor meni, da je ta spominska plošča stvar mesta Ljubljane in postavitve - dejanje njene oddolžitve žrtvam revolucije z območja mesta Ljubljana. Zato naj bi tudi nosila ime: **LJUBLJANSKA SPOMINSKA PLOŠČA**.

Pričakujemo, da jo bo Mesto Ljubljana sprejelo kot tako in jo prevzela v skrb in vzdrževanje.

Vsem in za vse - Bog povrni!

Stane Štrbenk

Sredi množice imen stoji plošča z besedami Zorka Simčiča:

Devetnajst stoletij/ in pol po Kristusu/ in dvanajst stoletij/ potem, ko smo Ga spoznali/ je kri zalila našo/ domovino -/ rdeče revolucije in državljanske vojne/ kruti sad.

Ti, ki zreš sedaj/ navpični drevored/ enakih smrtnih letnic/ ne išči nas/ ne boš nas našel/ strohneli smo. Čemu bi nas iskal? Umrl smo, da bi/ Ti živeli/ in padli smo, da bi/ ti vstal.

Poslušaj, Izrael slovenski, ne pozabi/ odlej si tudi ti/ izvoljen narod, odkupljen zdaj/ še za ceno svoje krvi.

Pretnar, Nataša Bokal, Alenka Dovžan, Mojca Suhadolc in Špela Bračun, skakalci Primož Peterka, Blaž Vrhovnik, Miha Rihar, Peter Žonta in Urban Franc, biatlonci Sašo Grajč, Jože Poklukar, Janez Ožbolt, Tomaž Globočnik, Tomaž Žemva, Andreja Grašič, Tadeja Brankovič, Matejka Mohorič, Lucija Larisi, deskarka Polona Zupan ter umetnostna drsalka Mojca Kopač.

OBERSTDORF - Slovenska tekmovalka v deskanju na snegu Polona Zupan (Kranj/ Burton) je bila najboljša v kvalifikacijah dvoboja na tekmi svetovne serije ISF v Oberstdorfu.

Mali oglasi

ORIENTE S.R.L. - Prevozi - poroke - rešilni avtomobili - mrljske vežice - pogrebi - Monseñor R. Bufano 2651 (ex Camino de Cintura) 1754 San Justo - Tel.: 651-2500 / 651-2335

TURIZEM

tel. 441-1264 / 1265
Letalske karte, rezerva
hotelov, najem avtomobilov in izleti po svetu

LEGAJO N° 3545-82 H. Yrigoyen 2742 - San Justo
PSIHOLOGINJA

Lic. Marjana Volovšek, klinična psihologinja, za mladino in odrasle, družine in pare. Av. Luis María Campos 1544 - 3. nadst. „12“ - Tel.: 784-2290

ADVOKATI

dr. Marjana Poznič - odvetnica - Vsak dan od 15. do 18. ure - Lavalle 1290, pis. 402 - Tel. 382-1148

dr. Franc Knave, dr. Bernard Knave, dr. Veronika Knave - odvetniki - ponedeljek, torek, petek od 16 do 20 - Tucumán 1455 - 9. nadst. „E“ - Capital - Tel.: tel. in faks: 374-7991 in 476-0320.

dr. Lilijana Kožar, odvetnica; Bogotá 3099, 2° B, Capital. Torek in petek od 16. do 20. Tel.: 613-1300

VIDEO

Marjan Vivod - video posnetki, filmanje z eno ali več kamerami. Predhodni proračun in zagotovljen termin izdelave. Padre Castañer 366 - (1708) Morón Tel.: 627-4242 - E-mail: vivodtine@overnet.com.ar

FOTOGRAF

Marko Vomberger - Telefon: 659-2060. Atelje: Garibaldi 2308 - (1754) Villa Luzuriaga.

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda - Azcuénaga 77 - (1704) Ramos Mejía - Bs. As. - Tel./Fax: 656-3653

Kreditna Zadruga SLOGA - Bm. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

Mutual SLOGA - Bm. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

SLOGA - PODRUŽNICA CASTELAR Slovenska Pristava - República de Eslovenia 1851 - Uradije ob sredah od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (g. Nande Češarek).

SLOGA - PODRUŽNICA SLOVENSKA VAS - Hladnikov dom - Msgr. J. Hladnik in Hernandarias - Uradije ob sredah od 19. do 21. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 ure (ga. Marija Gorše).

SLOGA - PODRUŽNICA SAN JUSTO Naš dom (pisarna) - H. Yrigoyen 2756 - Tel.: 651-1760. Uradije ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 9.30 do 11.30 ure (gdč. Julka Moder).

SLOGA - PODRUŽNICA SAN MARTIN Slovenski dom - Córdoba 129 - Tel.: 755-1266 - Uradije ob četrkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10. do 11. ure (g. Stanko Oberžan).

Cena največ štirih vrstic \$ 4- za enkratno objavo, za vsak mesec — 4 številke — \$ 12.-

Osebnostne novice

Krst: V cerkvi sv. Nikolaja v San Justo je v nedeljo, 18. januarja, krstil g. Matija Borštnar Marijo Lucijano Trpin, hčerko Marka in Magde roj. Skvarča. Botra sta bila Metka Trpin Zafra in Marijan Skvarča.

Čestitamo!

Poroka: 24. januarja sta se poročila v lujanski kripti v kapelici Marije Pomagaj Janez Koščak in Ivanka Steklasa. Poročil ju je lazarist Ivan Likozar. Za priči sta bila Ani Vovk in Franci Gorše.

Čestitamo!

ZAKAJ NE?

Zakaj si ne bi pripravili presečenca, ko boste odkrili koliko lahko pridobite z majhno vlogo v naši hranilnici?

656-6565

je številka za vas.

Kličite nas še danes in zvedeli boste kako lahko pomnožite svoje prihranke!

**SLOGA DA VEČ!
V SLOGI JE MOČ!**

SLOVENSKI SREDNJEŠOLSKI TEČAJ

ravn. Marka Bajuka

sporoča,

da bodo v soboto, 7. marca ob 9. uri sprejemni izpiti za 1. letnik. Vsebina izpita: narek, branje, recitacija, pogovor v slovenščini.

V soboto, 14. marca: popravni in dopolnilni izpiti, vpisovanje in začetna sv. maša.

Naslov počitniške naloge: "Kaj so mi povedali moji predniki o svojem prihodu v Argentino."

Problem državljanstva Neslovencev

Podatki v poročilu z naslovom človekove pravice v vzhodni Evropi - v njem je v poglavju o kršitvah človekovih pravic med drugim omenjen tudi problem državljanstva neslovenskih prebivalcev v Sloveniji - so netočni in lahko zavajajo javnost, zlasti mednarodno, in lahko škodijo Sloveniji v času, ko si prizadeva za polnopravno članstvo v Evropsko zvezo, je v zvezi z nedavno objavljenimi prispevki v nekaterih slovenskih medijih o rezultatih omenjenega poročila poudaril državni sekretar v notranjem ministrstvu Slavko Debelak. Pri tem je opozoril, da se je notranje ministrstvo z rezultati omenjene študije seznanilo prek medijev in da je sami niso prejeli, zanjo pa so že zaprosili zunanje ministrstvo kot tudi obe mednarodni nevladni organizaciji, na kateri naj bi se avtorica v svoji študiji sklicevala.

Debelak preseneča, da je celotna študija, ki zadeva Slovenijo, grajena na poročilih slovenskega Helsinškega monitorja iz leta 1995-96. Presenetljivo naj bi bilo po Debelakovih besedah tudi dejstvo, da se je neodvisna raziskovalka Maggie Giliam Grace, ki je poročilo pripravila za potrebe poslanske skupine liberalcev, demokratov in reformatorjev v evropskem parlamentu, raziskovo opravila, ne da bi pri tem notranje ministrstvo zaprosila za uradne podatke, ki zadevajo področje državljanstva v Sloveniji.

Zaradi podatkov, objavljenih v študiji, je notranje ministrstvo podrobneje predstavilo svoje dejavnosti na področju urejanja državljanstva v Sloveniji.

Po Debelakovih besedah uporabljeni številčni podatki nikakor ne ustrezajo dejanskemu stanju. Po navedbah omenjene raziskovalke naj bi v Sloveniji ob osamosvojitvi živelo 300.000 prebivalcev iz nekdanjih jugoslovanskih republik. Debelak je zatrdil, da je junija 1991 v Sloveniji živelo 186.945 oseb, ki so imeli v Sloveniji stalno bivališče, vendar pa niso bili tudi evidentirani kot slovenski državljani.

Po besedah državnega sekretarja je bilo od 25. junija 1991 do 8. januarja letos v slovensko državljanstvo sprejetih skupno 180.000 oseb, od tega 171.000 oseb po t.i. 40. členu, 7.326 po redni naturalizaciji in 1.567 oseb po izredni naturalizaciji. Debelak je zatrdil, da ne drži podatek, naveden v omenjeni študiji, po katerem naj bi bilo v postopku reševanja v notranjem ministrstvu 20.000 do 30.000 zadev s tega področja. V notranjem ministrstvu v teh dneh rešujejo še 6332 zadev z omenjenega področja, je dejal Debelak in dodal, da gre za naturalizacijske zadeve, ki se razmeroma hitro rešujejo. Pričakujejo, da bodo omenjeni projekt zaključili do konca letošnjega oktobra.

Tudi podatki v študiji, ki zadevajo področje tujcev, ne držijo. Študija navaja, da naj bi 31.12.1996 v Sloveniji živelo 80.000 oseb, za katere se ne ve, ali so bili tujci ali pa so brezimni. Po uradnih podatkih notranjega ministrstva je na ta dan v Sloveniji živelo in imelo urejen status tujca 33.453 oseb, danes pa v Sloveniji živi z urejenim tovrstnim, t.j. tujskim statusom 35.539

oseb. Po Debelakovih besedah je v Sloveniji približno 2000 oseb, ki nimajo urejenega statusa - niti tujkega niti begunskega - in so torej v Sloveniji ilegalno; notranje ministrstvo ob tem dopušča možnost, da je omenjena številka morda za tisoč do 2000 oseb večja, na noben način pa ne more biti v Sloveniji 80.000 takih oseb.

Notranje ministrstvo naj bi po Debelakovih besedah skupaj z Visokim komisariatom ZN za begunce (UNHCR) pripravilo projekt, v katerem bodo skušali z javnim pozivom (ter brez sankcij in ukrepov) ugotoviti, koliko oseb v Sloveniji dejansko živi z neurejenim statusom.

Študija pa, kot je poudaril Debelak, ne govori o 40. členu zakona o državljanstvu kot načinu oblikovanja državljanstva telesa v Sloveniji. Študija o 40. členu govori na način, češ da so tujci morali zaprositi za državljanstvo. Državni sekretar je ob tem poudaril, da je omenjeni člen neke vrste naturalizacijska določba, ki temelji na prostovoljni odločitvi posameznega tujca, ali želi pridobiti državljanstvo, če je izpolnjeval osnovna pogoja, da je na dan plebiscita imel stalno prebivališče v Sloveniji ter da je v državi tudi dejansko bival.

Debelak je ob tem tudi dejal, da pri državljanstvu in zlasti pri naturalizacijski podelitvi le-tega veljata načeli prostovoljnosti in apatridnosti (paziti je treba, da pri pridobivanju državljanstva nekdo, v primeru da mu ne bi podelili državljanstva, ne bi postal oseba brez državljanstva oz. apatrid).

Debelak je tudi dejal, da je problematiko državljanstva julija 1995 obravnavala tudi Komisija za človekove pravice OZN v Ženevi, ki je ocenila, da na področju državljanstva v Sloveniji, tako v okviru izvajanja postopkov kot normativne ureditve, ni kršitev.

Glede uporabe virov v študiji pa je Debelak menil, da so bili uporabljeni nekorrektno, kar v notranjem ministrstvu argumentirajo z nekaterimi drugimi viri, ki dokazujejo prav nasprotno kot je v študiji. Ta npr. na področju državljanstev govori o kršitvah človekovih pravic, Evropska konvencija o človekovih pravicah pa državljanstva ne uvršča med pravice, temveč ga obravnava kot status.

Notranje ministrstvo bo konec januarja v vladno proceduro vložilo zakon o azilu in zakon o tujcih, v katerem bodo skušali sanirati nekatere odprte in pravno premalo dorečene zadeve.

Glede prizadevanj za sklenitev bilateralnih sporazumov, ki jih Slovenija želi vzpostaviti z državami, nastalimi na območju nekdanje Jugoslavije, je Debelak dejal, da bilateralnih sporazumov Slovenija nima sklenjenih niti z eno izmed nekdanjih jugoslovanskih republik. Pogajanja so že stekla z Makedonijo in Hrvaško, začela so se tudi z BiH; v notranjem ministrstvu pa želijo čim prej vzpostaviti stike tudi z ZRJ. Problem dvojnega državljanstva je treba urediti na demokratičen in civilizacijski način, bilateralni sporazum pa je v zvezi s tem najboljša rešitev, je poudaril Debelak.

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE

Director: Valentín B. Debeljak

Propietario:

Asociación Civil Eslovenia Unida

Redacción y Administración:

RAMON L. FALCON 4158

(1407) BUENOS AIRES

ARGENTINA

Teléfono: (54-1) 636-0841

Telefax: (54-1) 636-2421

e-mail: eslovenian@impsat1.com.ar

e-mail: debeljak@pinos.com

Glavni urednik:

Tine Debeljak ml.

Uredniški odbor:

Tone Mizerit, dr. Katica Cukjati,

Gregor Batagelj

Correo Argentino Suc. 7	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N° 3824
Registro Nac. de la Propiedad Intellectual N° 85.462	

Naročnina Svobodne Slovenije:

za Argentino \$ 55; pri pošiljanju po pošti pa \$ 65; obmejne države Argentine 90 USA dol.; ostale države v obeh Amerikah 100 USA dol.; Evropa 110 USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 120 USA dol.; vse za pošiljanje z letalsko pošto. Za navadno pošto 75 USA dol. za vse države.

Čeke na ime „Eslovenia Libre“

Stavljene, oblikovanje in tisk:

TALLERES GRÁFICOS VILKO S.R.L.
Estados Unidos 425 - (1101) Buenos Aires -
Argentina - Tel.: 307-1044 - Fax: 307-1953
E-mail: vilko@ciudad.com.ar

**ZARADI POČITNIC
BO NASLEDNJA
ŠTEVILKA
SVOBODNE SLOVENIJE
IZŠLA Z DATUMOM
27. FEBRUARJA.
NA SVIDENJE!**

VALUTNI TEČAJ V SLOVENIJI

27. januarja 1998

1 dolar	167,87 SIT tolarjev
1 marka	94,37 SIT tolarjev
100 lir	9,56 SIT tolarjev

UTRINEK...

Ko sem včeraj (na spominski seji ZS op.ur.) poslušala poročila bivših predsednikov Zedinjene Slovenije, mi je v spominu zaživela slika iz leta 1949 - 24. januarja, ko nas je ladja General Black odločila v pristanišču Retiro. V parku pred emigrantskim hotelom smo s strahom in upanjem gledali v prihodnost. Približal se je hrvaški podjetnik, ki je iskal delavke za svoje plebisko podjetje. Ponujal je dekletom delo in stanovanje. Opazila je to gospodična Marija Petelin in se nam približala. „Bodite previdna, ne nasedajte vabam...“ Ker je podjetnik le vztrajal, da hoče slovenska dekleta, ker ve, da so pridna in poštena, je gospodična Petelinova pristala pod pogojem, da nam pokaže stanovanje in delavnico. Odpeljali smo se že prve dni prihoda na ogled in gospodična Marija nas je spremljala. Eno kvadro od postaje Florida je bilo stanovanje - chalet pravkar dograjen in blizu delavnic. Dogovorili smo se in dvanajst slovenskih deklet je dobilo stanovanje in delo. Takratna dekleta smo hvaležna gospodični Mariji Petelinovi za skrb in posredovanje.

Pavla L.K.